

Hrvatska bratska zajednica

Organizacija velike turneje po Jugoslaviji u 1960.

Prof. Otokar Lahman, Zagreb

»Nama iseljenicima mio je i drag glavni grad Zagreb, kao što nam je draga naša domaja Hrvatska — počima uvodni članak »Zajedničara« od 11. novembra pr. g. uz obavijest, da je grad Zagreb imenovao jednu od svojih ulica u novom dijelu Zagreba, odmah do nove gradske vijećnice, »Ulicom Hrvatske bratske zajednice«. Glavni organ HBZ pozdravio je ovu odluku kao veliko priznanje radu ove najveće i najmoćnije organizacije naših iseljenika i još jače učvršćenje prisnih odnosa iseljenika s rodnom gradom.

U istom je broju objavljen izvještaj o proslavi 65-godišnjice plodnog rada HBZ i desete konvencije, održane nekoliko dana prije toga u Detroitu.

Konvencija HBZ, koja se održava svake četvrte godine, je događaj, koji uzbudi duhove naše emigracije u SAD i Kanadi, jer je to smotra djelatnosti ove velike organizacije, mjesto utvrđenja programa budućeg rada i izbor vodstva za slijedeće razdoblje. Konvencija je mjerilo snaga i opće orijentacije ove utjecajne organizacije. Na njoj se ogledaju i ukrštavaju politička shvaćanja i utjecaji, koji vladaju u redovima naše emigracije. Činjenica, da je u novi odbor izabrano uglavnom dosadašnje časništvo s uvažanim i cijenjenim Vjekoslavom Mandićem na čelu, najbolje nam svjedoči o trijeznoj, razumnoj i rodoljubnoj orijentaciji ogromnog dijela članstva HBZ. Ove je godine ušao u upravu i znatan broj mladih članova, u Americi rođenih, što govori, da će HBZ i dalje postojati, osvježena mladim snagama, koje ne zaboravljaju svoje porijeklo, ni svoju staru domovinu.

Činjenicama valja gledati u oči. Stare generacije iseljenika pomalo odlaze, slijede ih mlade, u Americi rođene i školovane. Na posljednjoj skupštini često je trebalo prevoditi na engleski govore i zaključke, da ih mnogi mladi razumiju. Ali osjećaj za Zajednicu ostaje, i za zemlju i narod svog porijekla i to će ih držati na okupu trajno. Skupštinu je u ime grada Detroita pozdravio gradonačelnik Miriani, koji je, podsjetivši naše delegate i na vlastito strano porijeklo, na-

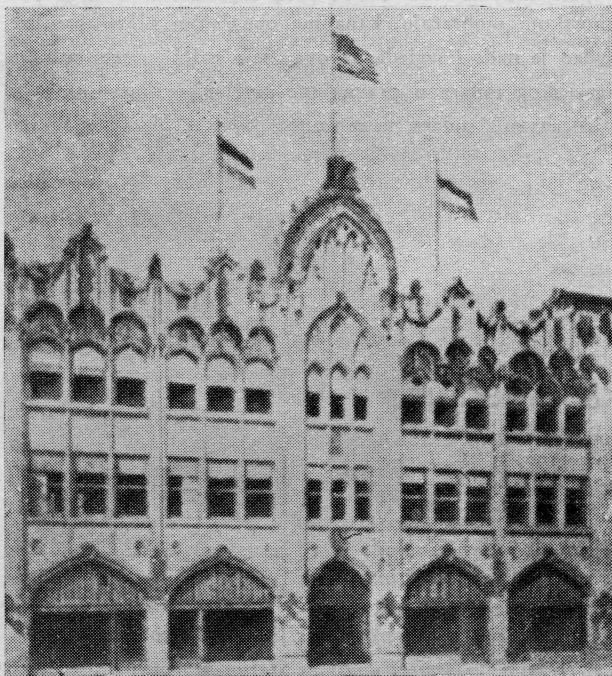
glasio, da iseljenik nikada ne smije zaboraviti odakle je, kao ni svoju kulturnu baštinu. Ta je poruka bila srdačno i toplo pozdravljena, jer je odgovarala osjećajima svih naših iseljenika, koji su u novoj sredini našli novu domovinu.

U želji, da osvježi dodir sa Starim krajem i da se oduži svojim najaktivnijim propagatorima, HBZ je donijela odluku, da za njih priredi besplatnu turneju po Jugoslaviji. Tako će najmanje 100 aktivista HBZ ove godine pod vodstvom članova uprave, doći u Jugoslaviju. Po izričitoj želji HBZ posjetit će glavni grad FNRJ Beograd i više narodnih republika s time, da se najveći dio vremena provede na našem plavom Jadranu. Tako će u toku augusta stići u dvije grupe, jedna brodom i vlakom, a druga izravno avionom do Zagreba, odakle počima turneja i gdje je završava.

Srdačan i bratski susret domovine sa svojim sinovima, koji su odabrali drugu zemlju za svoj život, bit će po svim našim krajevima. Zagreb im već priprema svečan doček, a to će biti i u svim drugim gradovima. Glavni grad Beograd se posebno priprema za bratski prijem. Već tradicionalne ekskurzije, koje svake godine organizira Matica iseljenika Hrvatske i druge matice, u kojima učestvuju iseljenici ne samo iz Amerike, nego i iz Australije i Novog Zelanda, s ovim posjetom istaknutih radnika HBZ, doživjet će svoj najsvečaniji oblik.

Često se misli, da je HBZ isključivo potporna organizacija. Istina, ona je osnovana 1894. u doba, kad je mladi američki kapitalizam bio na svom velikom usponu i kada je znatan broj hrvatskog naroda napuštao svoju zemlju i odlazio u Ameriku da traži kruha. Mase našeg seljačkog življa, koje nisu poznavale običaja ni jezika (a mnogi nisu znali čitati ni pisati ni na svom materinskom jeziku) tražile su zaradu u američkim željezarama, rudnicima, šumama i drugoj teškoj industriji na najtežim, najopasnijim i najslabije plaćenim poslovima. Bio je to težak i gorak život. U to vrijeme nije u Americi bilo nikakove državne socijalne zaštite. Gor-

ki život prosto je gonio našeg iseljenika, da negdje traži zaštitu za slučaj bolesti i nesreće. Tako su stvorene prve male potporne organizacije. Iz tih je kasnije nastala Narodna hrvatska zajednica, dok se konačno nije razvila u današnju Hrvatsku bratsku zajednicu sa preko 110.000 članova. Njezina imovina se danas cijeni na 28.000.000 dolara, a njezin se glavni organ »Zajedničar« tiska u 70.000 primjeraka; danas izlazi na 6 stranica hrvatskog i 6 stranica engleskog teksta. Američke vlasti kontroliraju solventnost svih potpornih

Zgrada Hrvatske bratske zajednice u Pittsburghu

organizacija, pa tako i HBZ, koja slovi kao vrlo solidno društvo, na koje se nikada nitko nije potužio, što mnogo znači. To je zapravo i prvi razlog njenog punog uspjeha i velikog povjerenja članstva i javnosti. HBZ međutim nije samo potporna organizacija nego i kulturno-prosvjetna. U upravi su posebni članovi zaduženi za njegovanje društvenog života, a osobito je razvijen rad sa podmlatkom, iz čijih se redova regrutiraju novi, mladi članovi. Osobito su razvijene tamburaške i pjevačke sekcije, a među sportom najviše kuglanje. Treba razumjeti američki način života. Ako bi organizacija, pa bila i najsolidnija u isplaćivanju potpora, bila društveno mrtva, članstvo bi se otuđilo. Zato među društvima postoji u tom pravcu takmičenje. I ova turneja je u znaku društvene propagande. Treba znati, da i sveučilišta, da bi privukli studente, organiziraju društveni život najraznovrsnijih oblika.

Hrvatska bratska zajednica aktivna je, naravno, i na političkom polju. Glavni odbor HBZ bio je na čelu historijskog Kongresa Američkih Hrvata, koji je 1943. održan u Chicagu, na kojem je učestvovalo blizu 1000 delegata, što je predstavljalo stotine tisuća članova gotovo svih organizacija američkih Hrvata. Kongres je mobilizirao tisuće Amerikanaca hrvatskog porijekla za aktivno pomaganje NOB-e i raznih napora protiv fašističke osovine. Kongres je tada pozdravio Narodnooslobodilačku borbu u Jugoslaviji s Maršalom Titom na čelu i dao inicijativu za organiziranje najveće kampanje u povijesti iseljenih Jugoslavena za moralno i materijalno pomaganje borbe Jugoslavije protiv okupatora.

Život i djelovanje naših iseljenika kao građana druge države treba dobro shvatiti. Valja visoko cijiniti njihovu ljubav i naklonost prema rodnoj grudi, za koju ih veže topao osjećaj, iako je njihov život, prosperitet, pa i podmladak vezan uz novi kraj novu domovinu. Stoga će i ovu najnoviju manifestaciju HBZ naš narod dostojno ocijeniti i toplo pozdraviti.